

Його підтримав друг, який допоміг Степану «пробитися в люди». Він познайомився з легковажною дівчиною Ритою, яка останнім коханням.

Місто змінило хлопця, а в який бік – хороший чи поганий, право вирішувати надано читачеві.

Закінчується роман рядками, якими має розпочатися повість Степана Радченка: «Тоді, в тиші лампи над столом, писав свою повість про людей». [2, с. 238]

Психолог Г. Костюк, характеризує роман, ототожнював головного героя з автором, підкреслюючи, що він бачив людину, розумів і творив її образ в усій суспільній, психологічній і біологічній складності, знаючи силу людини, велич її розуму, її здібності, але в той же час був свідомий усіх її слабостей. Літературознавець Ю. Шерех вважав «Місто» романом про людину, про місто, про життя, про незгасність вогню, сповненим скептицизму переможця і оптимізму приреченого. [4]

1. Підмогильний Валер'ян, роман Місто: аналіз твору, скорочений переказ, цитатна характеристика персонажів! // <https://nvk2nemyriv.net.ua/zno-2019-ukr/valer-yan-pidmogylnyj-misto-analiz-tvoru-skorochenyj-perekaz-tsytatna-harakterystyka-personazhiv/>
2. Підмогильний В. Місто: роман. – К.: Знання, 2015. – С. 3 - 238.
3. Поліщук Т. Як нас змінює «Місто» // День. - 2017-7 грудня // <https://day.kyiv.ua/uk/article/kultura/yak-nas-zminyuye-misto>
4. Детальний Аналіз твору «Місто» Підмогильний // <https://ukrclassic.com.ua/katalog/p/pidmogilnij-valer-yan/3278-detainij-analiz-tvoru-misto-pidmogilnij>

ПРОБЛЕМАТИКА НОВЕЛИ Ф. КАФКИ «ПЕРЕВТІЛЕННЯ»

Чорна Д.

Видатний німецький письменник початку ХХ століття Франц Кафка в своїх творах "Опис однієї боротьби", "Вирок", "Стук у ворота" «Маленька жінка» висвітлює такі проблеми сучасності як: проблема родинних відносин, невзаємної відданості, самотності. Його новела «Перевтілення», написана в 1924 році, - це відлуння особистої трагедії Ф. Кафки [5; 39]. У чому ж полягає трагізм героя Грегора Замзи? Він напряду пов'язаний з життям автора. Трагедія життя Ф. Кафки зумовлюється конфліктом з батьком, любовними негараздами, невиліковною хворобою, ретельним ставленням до

служби, постійним невдоволенням самим собою. Відчуття самотності, невпевненості в власних діях, постійні сумніви призвели митця до приреченості як особистості. Саме тому, напевно, Кафка і втілює свій внутрішній світ в образі головного героя твору «Перевтілення», Грегора Замзи.

Новела має досить цікавий та дивний сюжет. Головний герой твору – дрібний чиновник Грегор Замза. Одного дня він прокидається і виявляє, що перетворився на «страшну комаху». Він бачить, як його «численні, убого тонкі в порівнянні з іншим тілом ніжки безпорадно копошаться у нього перед очима» [4; 3].

Через деякий час, і рідні дізнаються про те, що Грегор перетворився на огидну комаху. Обговоривши і зваживши ситуацію, спочатку вони вирішують прибрати з кімнати усе, щотепер йому не потрібно. Грегор, як міг, чіплявся за кожен предмет, який пов'язував його з минулим життям, але рідня була невблаганна. Батько з самого початку був налаштований вороже, його дратував вид сина, тому він загрожує завдати смертного удару, чинить насильство проти нього: «батько з силою дав йому заду воістину рятівного тепер стусана, і Грегор, обливаючись кров'ю, влетів в свою кімнату» [4; 3]. Мати була налякана видом сина і відчувала до нього відразу, спочатку вона розгубилась, а згодом їй вже було байдуже. А найрідніша людина для Грегора, сестра, розгубилась, а згодом почала дратуватися та відчувати ненависть до брата. Це і є, напевно, найстрашніше, що ані батьки, ані рідна сестра, які жили за рахунок Грегора, не виражали ніякого співчуття і навіть не намагалися зрозуміти, що ж трапилося. Вони перестали годувати потворну істоту, а потім вирішили і зовсім позбавитися Грегора. [3. 25 - 26]

Як ми бачимо, рідні нічого не зробили для того, щоб повернути Грегора до життя [4; 4]. Більше того, перетворення Грегора почалося задовго до того, як він побачив себе у вигляді комах. Головний герой завжди почував себе самотнім. Замза був зайнятий лише роботою та піклуванням про своїх близьких. У нього не було ні інтересів, ні друзів [4; 5]. Мабуть, саме все це і стало причиною фізичного перетворення, якому передувало перетворення моральне.

За що ми любимо своїх батьків, рідних? За щось конкретне? За зовнішність, інтелект, талант? Звісно ні, ми любимо їх просто за те, що вони у нас є. А у Грегора була інша ситуація. Він віддавав усі гроші рідним, а вони сприймали це як належне, використовували його. Але Грегор Замза не осуджує свою родину, він пробачає їхню відчуженість і поводить себе людяніше, ніж його близькі [4;14 -16]. Тобто Франц Кафка наголошує на тому, що головний герой – людська істота в комашиній подобі, а його родина-комахи в людській подобі. [2; 44 - 46]

Автор звертається до засобів модернізму не просто так. Головний прийом – фантастичне перетворення людини на комаху. Такий літературний засіб здавна використовували митці у своїх творах, щоб передати самотність певного героя. Поведінка тварини може бути зрозумілою для людини, а ось комахи-це закритий світ [1.17-18]. Ані мімікою, ані жестами комах не здатна

передати жодної інформації. І у більшості людей комаха одразу викликає огиду, бажання знищити. [3. 26]

Франц Кафка створює свій ворожий дивний світ, у якому нерідкістю є непереборне відчуження між людьми нездатними на справжню любов та на справжнє милосердя. Саме безпомічність, поразка людини становить основну думку новели. Конфлікт людини і соціума, людини і життя, не може бути розв'язаним. [2. 44 - 45] Новела доводить нам, що у житті немає нічого страшнішого, ніж самотність серед людей, змушує замислитися про такі важливі життєві питання, як любов до ближнього, повага, терпіння і людяність. А таких «комах», як Грегор Замза, багато і в наш час. Тому проблема відчуженості у сім'ї, самотності людини серед людей актуальна і в наш час. Саме на таких людей ми повинні звертати увагу і допомагати їм повертатися у нормальне повноцінне життя.

Ф. Кафка - песиміст. Він не вірить у те, що людина може бути щасливою. Письменник вважає, що біда чекає на кожного і тільки жде слушного моменту, щоб знищити. Він не дає людині найменшого шансу на волевиявлення, на зміну жалюгідного становища. Якщо людина не любить себе, не розвивається, перестає мріяти, тоді вона справді втрачає людську подобу, руйнує свою душу. Тож треба хоч трішки думати про себе, і тоді ми не перетворимося на маленьку комаху. [1.16 - 17]

Людина має сподіватися на краще, бо вона думає, творить, живе. Людське життя коротке, але людина повинна гідно пройти через усі випробування, не втративши ні гідності, ні щирості. Тільки тоді світ буде добрішим до нас.

-
1. Гурдуз А. І. "Перевтілення" Ф. Кафки і Р. Бредбері: роздуми про людське і людяне/ А. І. Гурдуз// Зарубіжна література в школах України. – 2007. – № 3. – С. 16 - 18.
 2. Жалай Ю. Що знаєш ти про мій біль, і що я знаю про твій... / Ю. Жалай// Всесвітня література в школах України. – 2014. – № 9. – С. 44 - 46.
 3. Жеребко Т. Сенсперевтілення. Матеріалидо уроку за новелою Ф. Кафки "Перевтілення"/ Т. Жеребко // Світова література. – 2013. – № 16. – С. 25 - 26.
 4. Кафка Ф. Перевтілення// Кафка Ф. Перевтілення. – К.: Генеза, 2005. – С. 3 – 28.
 5. Ланецька Т. В. Про що "кричить" Грегор Замза? // Зарубіжна література в школах України. – 2008. – № 5. – С. 39 - 42.
 6. Рясов А. Світ Кафки // www.livelib.ru/author/4862-frants-kafka